

Sygn. akt I ACa 1229/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.) SSA Sławomir Jamróg
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa E. P.

przeciwko (...) Portowi(...)im. (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 28 maja 2015 r. sygn. akt I C 2207/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Anna Kowacz–Braun SSA Sławomir Jamróg

Sygn. akt : I ACa 1229/15

UZASADNIENIE

W ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu, skierowanego przeciwko(...)Portowi (...)im. J. P. (...) K. - B. - spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B. , powódka E. P. domagała się zasądzenia : sumy 172 800 złotych , tytułem zmniejszenia wartości, stanowiącej jej własność nieruchomości , objętej księgą wieczystą nr (...) (...) , sumy 84 125 zł z tytułu kosztów związanych z dostosowaniem znajdujących się na niej budynków do wymagań technicznych , a nadto , z tych samych tytułów, kwot odpowiednio 136 500 zł i 76 005 złotego , w odniesieniu do jej nieruchomości , objętej księgą wieczystą nr(...) (...).

W motywach żądania wskazała , że jest właścicielką obu realności, położonych w K. przy ul. (...).

Na skutek podjęcia przez Sejmik Województwa (...), uchwały z dnia 25 maja 2009r o wprowadzeniu strefy ograniczonego użytkowania dla lotniska K. B. , nastąpiła utrata wartości obu nieruchomości , a nadto jest zobowiązana do dostosowania znajdujących się na nich budynków do szczególnych wymagań technicznych w związku z wprowadzeniem tej strefy. W związku z tym poniosła szkodę, której wymiar ilościowy wyraża dochodzona , łączna kwota odszkodowania.

Odpowiadając na pozew strona pozwana domagała się oddalenia powództwa wskazując po pierwsze , że występując z roszczeniem E. P. nie zachowała dwuletniego terminu dochodzenia roszczeń odszkodowawczych , określonego w art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska. Ponieważ termin ten ma charakter terminu zawitego , jego nie zachowanie spowodowało wygaśnięcie roszczenia.

Po wtóre argumentowała , iż powódka nie wykazała aby rzeczywiście obydwie nieruchomości utraciły wartość , a ona poniosła koszty dostosowań technicznych budynków , w związku z wprowadzeniem strefy , a tym bardziej , aby odpowiadały one skali dochodzonego z tego tytułu odszkodowania,

Wyrokiem z dnia 28 maja 2015r , Sąd Okręgowy w Krakowie :

- oddalił powództwo [pkt I],
- zasądził od powódki na rzecz strony powodowej kwotę 7200 złotych, tytułem kosztów procesu[pkt II] ,
- nakazał ściągnąć od E. P. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie , kwotę 23 422 złote , tytułem brakującej części opłaty sądowej od pozwu.

Sąd Okręgowy ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia :

Uchwałą z dnia 25 maja 2011r nr(...) która weszła w życie 11 lipca 2009r Sejmik Województwa (...), utworzył obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska w K. - B. , którym zarządza strona pozwana.

Powódka jest właścicielką dwóch nieruchomości. Położonej w K. przy ul. (...), składającej się z działek ewidencyjnych nr (...) z obrębu (...) objętej księgą wieczystą nr (...) (...) i położonej w K. przy ul. (...), składającej się z działki ewidencyjnej nr (...) z obrębu (...)objętej księgą wieczystą nr (...) (...).

W dniu 11 lipca 2011r , powódka złożyła do Sądu Rejonowego dlaK., wniosek o zavezwanie strony pozwanej do próby ugodowej w odniesieniu do jej roszczenia o zapłatę łącznej sumy 469 430 złotych, z tytułu odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości oraz poniesieniem kosztów związanych z dostosowaniem do wymagań technicznych budynków znajdujących się na nich , w związku z prowadzeniem uchwałą Sejmiku z dnia 25 maja 2009r strefy ograniczonego użytkowania dla lotniska w B..

Na podstawie zarządzenia z dnia 29 lipca 2011r , termin rozprawy został wyznaczony na dzień 5 października 2011r. Zawiadomienie o niej , wraz odpisem wniosku powódki, strona pozwana otrzymała 23 sierpnia 2011r.

Poczynione przez siebie ustalenia Sąd Okręgowy oparł wyłącznie na treści dokumentów , nie prowadząc żadnych innych dowodów , w tym takich , które były objęte wnioskami powódki.

Rozważania prawne Sąd I instancji ograniczył do oceny zachowania przez E. P. terminu o jakim mowa w art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r Prawo ochrony środowiska [DzU z 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm]

Uznał , że powódka uchybiła temu terminowi , co przy jego charakterze jako terminu zawitego , spowodowało wygaśnięcie roszczenia, przed dniem w którym złożyła pozew o zapłatę odszkodowania.

Zdaniem Sądu Okręgowego dla zachowania tego terminu , liczonego od daty wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 25 maja 2009r , obowiązana była wystąpić do strony pozwanej ze zgłoszeniem tego roszczenia.

Formą tegoż nie jest zawezwanie do próby ugodowej z 11 lipca 2011. Prowadziło by ona bowiem jedynie do przerwania biegu przedawnienia roszczenia odszkodowawczego, w sytuacji gdyby wcześniej powódka , poprzez zgłoszenie kierowane do pozwanej spółki , zapobiegła upływowi terminu zawitego dla jego dochodzenia i jego wygaśnięciu.

Z jej żądaniem po raz pierwszy pozwana mogła zapoznać się po doręczeniu jej odpisu wniosku o zawezwanie do próby ugodowej , co następując w dniu 23 sierpnia 2011r , nie zapobiegło wskazanemu wyżej skutkowi , który decyduje o oddaleniu powództwa.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 98 §1 i 3 kpc i wynikająca z niej , dla wzajemnego rozliczenia stron z tego tytułu, zasada odpowiedzialności za wynik sprawy.

Wynik ten zdecydował także o obciążeniu E. P. pozostałą częścią nie uiszczonych dotąd kosztów sądowych w postaci części opłaty od pozwu.

W aplikacji od tego orzeczenia powódka , zaskarżając je w całości , w pierwszej kolejności domagała się wydania wyroku kasatoryjnego i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Jako wniosek ewentualny sformułowała żądanie jego zmiany poprzez uwzględnienie żądania apelującej , po wcześniejszym przeprowadzeniu przez Sąd Apelacyjny postępowania w oparciu o dowody wnioskowane przed Sądem Okręgowym , które nietrafnie zostały oddalone, jako niedoniosłe dla rozstrzygnięcia.

W związku z tym skarżąca domagała się również rozpoznania przez Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 380 kpc , postanowień dowodowych wydanych przez Sąd niższej instancji.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- nierozpoznania istoty sprawy , w następstwie przyjęcia nietrafnej wykładni normy art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska , na podstawie której Sąd Okręgowy uznał, iż roszczenie powódki wygasło,

- naruszenia prawa materialnego , wobec dokonania wadliwej wykładni tego przepisu, w związku z art. 136 ust. 1 ustawy , która doprowadziła do nietrafnego wniosku , iż dla zachowania wskazanego wyżej terminu powódka była zobowiązana , przed jego upływem poinformować pozwaną spółkę do świadczenia o swoim roszczeniu odszkodowawczym wobec niej.

- naruszenie art. 129 ust.4 ustawy , w tej samej formie , wadliwej wykładni, miało nastąpić w ocenie skarżącej także , wobec uznania przez Sąd Okręgowy , że dokonane przez upływem terminu zawitego zawezwanie do próby ugodowej w zakresie roszczenia , obecnie dochodzonego pozwem , nie jest w swoich skutkach tożsame w wystąpieniu z nim przeciwko pozwanej spółce, w rozumieniu tej normy.

W obszernych redakcyjnie motywach apelacji powódka powołała szczegółową argumentację jurydyczną , mającą potwierdzać trafność jej stanowiska zgodnie z którym pogląd Sądu I instancji, decydujący o oddaleniu powództwa jest nietrafny.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny rozważył:

Środek odwoławczy powódki jest uzasadniony , prowadząc do uchylecia objętego nim wyroku Sądu Okręgowego , który został wydany w warunkach nie rozpoznania istoty sprawy.

Jak wynika z pisemnych motywów tego wyroku jedyną przyczyną oddalenia powództwa była ocena , iż roszczenie odszkodowawcze powódki zostało zgłoszone po upływie terminu określonego w art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r Prawo ochrony środowiska [DzU z 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm] . Zważywszy na charakter tego terminu , roszczenie E. P. przez tą datą zgłoszenia , wygasło.

Ten wniosek prawny opierał na takiej interpretacji wskazanej normy , zgodnie z którą dla zachowania terminu dwuletniego o jakim stanowi ten przepis , koniecznym było by powódka , dokonując swoistego aktu staranności , podczas jego biegu , zawiadomiła stronę pozwaną , - adresata roszczenia - o tym , iż takowe wobec niego formułuje.

Takie zawiadomienie powoduje , że termin dwuletni zostaje zachowany , a poszkodowana może wówczas występować na drogę sądową , domagając się wyrównania uszczerbku. Roszczenie to , jako mające charakter majątkowy , przedawnia się w terminie wskazanym w art. 118 in. princ . kc.

Nie ma przy tym znaczenia, jak argumentował dalej Sąd Okręgowy , dla zachowanie tego terminu to , że powódka w ostatnim dniu jego biegu wystąpiła z zawezwaniem pozwanej do próby ugodowej , skoro czynność ta mogłaby odnieść skutek przerwania biegu przedawnienia roszczenia , który nie może odnosić się do biegu terminu zawitego.

Stanowisko Sądu I instancji nie jest usprawiedliwione , podlegając trafnej krytyce powódki , w ramach sformułowanych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego

Dotychczasowy dorobek orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz Sądów powszechnych , ukształtowany na tle wykładni art. 129 ust 4 w zw z art. 136 ustawy Prawo ochrony środowiska , pozwala uznać , że nie budzi wątpliwości , iż wskazany tam termin jest terminem zawitym , po którego upływie roszczenie odszkodowawcze związane z wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania, wygasa.

Wskazany przepis posługując się określeniem „ wystąpić z roszczeniem „ , bliżej go nie określa ani też nie odsyła do któregośkolwiek z innych przepisów ustawy , który mógłby posłużyć wykładni tego pojęcia.

Nie da się , jak czyni to Sąd Okręgowy, w sposób uzasadniony twierdzić , że z brzmienia tego przepisu wynika obowiązek uprzedniego zawiadomienia podmiotu odpowiedzialnego za spełnienie świadczenia a odszkodowawczego , że poszkodowany tak kwalifikowaną normatywnie pretensję wobec niego zgłasza, a zaniechanie tego „aktu staranności „ , w terminie dwóch lat od daty wejścia w życie aktu prawa miejscowego , wprowadzającego ograniczenia , będące źródłem szkody , skutkuje wygaśnięciem roszczenia.

Odwołując się , dla wsparcia swojego stanowiska, do uzasadnienia judykatu Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008r , sygn. II CSK 216/08 , Sąd I instancji wadliwie je odczytał , skoro jego istotą była ocena charakteru terminu z art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska , a także zwrócenie uwagi właśnie na to , że dla zachowanie tego terminu można wykorzystać także tryb bezpośredniego [bez pośrednictwa Sądu], zawiadomienia adresata roszczenia o jego podstawie faktycznej i rozmiarze ilościowym oraz osobie , która jest jego beneficjentem.

Zatem, wskazując , że pojęcie to jest ono szersze zakresowo aniżeli pojęcie „ „dochodzenia roszczenia przed sadem „ , należy przyjąć , że poszkodowany dla zachowania terminu o którym mowa w tym przepisie może wybrać jedną z dwóch możliwych form „wystąpienia z roszczeniem „. Pierwszą z nich jest skierowanie żądania bezpośrednio do jego adresata , podmiotu zobowiązanego do wyrównania szkody , a drugą wystąpienie z nim na drogę sądową przeciwko niemu.

/ taką wykładnię tego przepisu potwierdziły już wcześniej zarówno Sąd Najwyższy jak i Sądy powszechne, by wskazać jedynie dla przykładu, : wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012r , sygn.. II CSK 254/12 , powołany za zbiorem Lex nr 1294477 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 stycznia 2013r , sygn. I ACa 1104/12 , powołany za zbiorem Lex nr 1271919/

Taka ocena prowadzi do wniosku prawnego , że E. P. zachowała ten termin, występując w ostatnim dniu jego biegu z zawezwaniem pozwanej spółki do próby ugodowej , mającej za przedmiot obecnie dochodzone roszczenie.

Nie może budzić bowiem wątpliwości , że złożenie takiego wniosku jest formą dochodzenia roszczenia przed Sądem. Bez znaczenia przy tym , z rozważanego punktu widzenia jest to , że odpis tego wniosku strona pozwana otrzymała dopiero 23 sierpnia 2013r , zatem już po upływie dwuletniego terminu zawitego.

Stanowisko przeciwne prowadziłyby bowiem do uzależnienia możliwości realizacji roszczenia od czynności doręczeniowej Sądu na którą E. P. nie miała żadnego wpływu.

Dodatkowo należy wskazać , że w związku ze skutkiem zawezwania do próby ugodowej jaki rodzi ono w odniesieniu do biegu terminu przedawnienia roszczenia , skutek ten wiąże się z datą złożenia samego wniosku, a nie z datą doręczenia jego odpisu podmiotowi zawezwanemu.

Nietrafna ocena prawna Sądu I instancji spowodowała , że oddalenie powództwa nastąpiło w warunkach nierozpoznania istoty sprawy , co trafnie zarzuca E. P., w środkiem odwoławczym.

Już tylko na marginesie dodać należy nie prowadził on żadnych z oferowanych przez powódek dowodów , mających wykazać przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej , jak również rozmiaru poniesionego przez nią uszczerbku.

Nie mógł przy tym zostać zaaprobowany postulat skarżącej, by postępowanie dowodowe , zmierzające do potwierdzenia istnienia tych przesłanek i rozmiaru szkody, było prowadzone przed Sądem II instancji. Byłoby to bowiem sprzeczne z zasadą dwuinstancyjności postępowania sądowego.

Z podanych wyżej przyczyn , Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 386 §4 kpc i 108 §2 kpc

W na nowo prowadzonym postępowaniu , Sąd Okręgowy uwzględni wskazaną wyżej ocenę prawną dotyczącą zachowania terminu do wystąpienia przez powódkę z roszczeniem odszkodowawczym , a w oparciu o wnioski dowodowe zgłoszone przez strony, ustali istnienie podstaw normatywnych odpowiedzialności strony pozwanej , oceniając także zasadność roszczenia E. P. pod względem jego rozmiaru ilościowego.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Anna Kowacz - Braun SSA Sławomir Jamróg

-